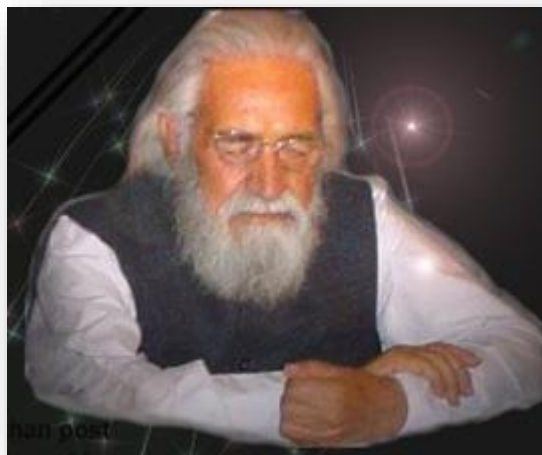

میر عبدالواحد سادات

در گرامیداشت از قافله سالار علم و فرهنگ

یازدهم قوس مصادف به چهاردهمین سالروز وفات یکی از بزرگترین دانشمندان قرن بیست و اوایل قرن جاری **علامه پوهاند استاد رشاد فقید** میباشد .

در احوالیکه افغانستان اماج ذهنیت تکفیری است و در مبارزه تاریخی علم و جهل رافعه زمان و دنیایی دون به نفع اربابان جهالت تغییر مینماید ، بسیار ضرور است تا به قافله سالاران علم ، معرفت و فرهنگ ارج بگذاریم و به معرفی آنان به نسل جوان و دوران ساز افغانستان کوشا باشیم .

علامه رشاد این پیر خرد ، خردورز و عقل گرا در حدود هفتاد سال کار مستدام در عرصه تدقیق و پژوهش و کار در موسسات تحقیقی و بمثابة استاد پوهنتون کابل ، بطور مستقیم و غیر مستقیم بخش وسیع اعل علم و فرهنگ افتخار شاگردی شانرا داشته و از دانش او بهره ور شده اند .

پوهاند رشاد به تعبیر قدما " بحر العلوم " بود :

زبان شناس ، زبان دان ، تاریخ شناس و تاریخ نگار ، ادبیات شناس و ادیب ، فرهنگ شناس و استاد مسلم علم عروض با دست بالا در بدیع و بیان ، تبحر در فقه و عرفان اسلامی و وارد در فلسفه و علوم سیاسی .

در تمام عرصه های فوق به لسانهای دری ، پشتو ، عربی ، انگلیسی ، سانسیکریت ، هندی ، اردو و روسی مطالعه ، پژوهش و آثار دارد و استاد فقید با لسانهای ترکی و جاپانی نیز بلدیت داشت .

بقول مورخ پویا و کاندید اکادمیسین سیستانی که با علامه فقید در اکادمی علوم همکار بود :

" ... یکی از شخصیت های بزرگ علمی-فرهنگی کشور ، اکادمیسین پوهاند عبدالشکور رشاد ، عالم ، محقق ، نویسنده شاعر ، تاریخ شناس ، زبان شناس ، جامعه شناس و سیاست شناس افغانستان در قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم است. این شخصیت والای فرهنگی که جوانان ما تا کنون کمتر شناخت درستی از وی دارند واقعا مجموعه ای از علوم و دانشهای مختلف زمان خود بود که با داشتن حافظه قوی و استعداد فراگیری در رشته های مختلف علوم نبوغ شگفت . "

استاد رشاد فقید در (۲۳) عقرب (۱۳۰۰ هجری - شمسی) در شهر قندهار متولد و در ایام که هنوز طفولیت و قبل از دهسالگی قرانکریم ، بوستان ، گلستان و دیوان حافظ را در فامیل و از پدر اموخت .

حشرو نشر با شعر و ادبیات قریحه شعری او را پرورش داد و در (۱۳) سالگی اولین شعر را سرود و در هفده سالگی مضامین و شعر او در جریده طلوع افغان و در قندهار نشر گردید .

زنده یاد استاد رشاد در (۱۹۴۸ م) به مقصد فراگیری لسانها و تدقیق و تحقیق روانه هندوستان گردید و در پهلوی فراگیری لسانها و کار گسترده پژوهشی ، اثر معروف " لودی پشتانه " در (۴۲۵) صفحه را در انجا تألیف نمود .

استاد فقید در سال (۱۹۶۱ م) غرض تدقیق و تدریس به انستیتوت شرق شناسی لیننجراد (پترزبورگ) کنونی رفت و بمدت دونیم سال بکار سترگ علمی پرداخت . به بیان جناب پوهاند یمین اکادمیسین رشاد با اصول علمی و مدرن زبان شناسی و تیوری های معاصر و مدرن درین عرصه معرفت گسترده حاصل و آثار ارزشمند را در زمینه تدقیق ، نقد و تألیف نمود .

رشاد فقید طی سالها کار در پشتو تولنه وقت و بحیث استاد و امر دبیارتمنت زبان پشتو پوهنتون کابل علم عروض و بدیع و بیان را بشاگردان و علاقمندان معرفی و کتاب پرارزش (پشتو نظم عروضی سیستم) را بنشر رساند و در سال (۱۹۷۴ م) از تیزس علمی خود بخاطر دریافت درجه عالی و علمی پوهاند دفاع نمود .

پژوهشگر پرکار کاندیداکادمیسین زنده یاد صدیق روحی به ارتباط مقام والای علمی استاد رشاد نوشته بود :

"پوهاند رشاد په تاریخ، ادبپوهنه او لغت پوهنه کی د تبحر درلودلو له امله د روښانفکرانو له خوا د"فاضل استاد" لقب گټلی دی . دده د معلوماتو پراختیا او قوی حافظه اورېدونکی په حیرت کی اچوی . فاضل استاد په اوسنی وخت کی د پښتو او پارسی ادب د کلاسیکو متونو د مشکلاتو د حل کولو له پاره یوه مهمه مرجع گڼل کیږی . استاد رشاد نه یوازې د خپل علمی تبحر له کبله، بلکی د تقوی او د نفس د مناعت په درلودلو سره د پوهانو او روښانفکره قشر په منځ کی خاص محبوبیت گټلی دی . "

علامه فقید از وطندوستان واقعی ، شخصیت ازاد اندیش و دیموکرات ریفورمیست بود . بقول خود او :
"وطن را هرکس دوست دارد و اما برای من ایمان من است . "

نوشته زیاد نشر یافته و بدون نشر در احوال ناهنجا اجتماعی و سیاسی وطن و مردم نوشته است و با جمع بزرگان ان روزگار همانند علامه حبیبی ، خادم ، انگار ، الفت ، مجروح و ... عضویت " ویش زلمیان " را داشت و تا اخیر عمر به اندیشه ان حزب تعلق خاطر داشت و بدان افتخار میکرد و چنانچه در دوره تسلط طالبان و در يك جلسه رسمی گفته بود :

"زه ویش زلمی یم او اوسم ، دا گوند دی چه په افغانستان کی د لومړی حل لپاره د دیموکراسی ژغ پورته کرل " در سال (۱۹۵۱ م) از نام این حزب بحیث وکیل شهر قندهار انتخاب گردید ، که با مخالفت دولت مواجه و از حق وکالت محروم گردید .

از استاد رشاد فقید شش فرزند با تحصیلات عالی باقی مانده است و پسرش داکتر طارق رشاد با شعر و ادبیات حشر و نشر دارد و فرخنده خواهد بود تا به همت این عزیزان آثار چاپ نشده استاد و از جمله اثر ذیقیمت قاموس ادبی در شش جلد و (۳۵۰۰) صفحه و معرفی دو صد مستشرق دارایی آثار در مورد لسانهای دری و پشتو ، اقبال نشر یابد .

استاد سالهای اخیر زندگی را با نگرانی نسبت احوال ناهنجا وطن با حسرت و عسرت سپری و درد دل را در اشعار پرسوز بازتاب میداد و دریغا این سرمایه عظیم علمی و معنوی در یازدهم قوس (۱۳۸۳ هجری - شمسی) جهان فانی را وداع و به جاودانگی پیوست .

روانش را شاد و نام سترگش جاودان باد